

Asia: VN/23654/2021

## **Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta/Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av arkivlagen och lagen om Riksarkivet**

### Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

#### 1. Asian tausta ja valmistelu

Suomen Sukuhistoriallinen yhdistys ry on vuonna 2004 perustettu yleishyödyllinen yhdistys, joka digitoi sukututkimuksen ja henkilöhistorian kannalta kiinnostavaa aineistoa internetissä tutkittavaksi. Kuvatietokannassamme on jo noin 9 miljoonaa kuvatiedostoa enimmäkseen seurakuntien aineistoa, mutta myös tuomioistuimien ja lääninhallitusten sekä militaria-aineistoa. Osa aineistoa on rajoitettu yksinomaan jäsenistön käyttöön.

Yleisellä tasolla haluamme lausua, että kaltaistemme kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytykset tulisi säilyttää myös uuden lainsäädännön puitteissa. Me voimme tuottaa ja jalostaa arkistosisältöjä kohdennetummin ja ilman julkisen sektorin suoraa rahoitusta palvelemaan omaa jäsenistöämme ja sukuhistorian toimialaa.

Aineiston digitoinnin ohella yhdistyksemme on luonut tai laatinut hakemistoja tai tietokantoja Kansallisarkiston julkaisemiin aineistoihin. Esimerkkejä tällaisista mm. tietokannat KELA-korteista, valtiorikosoikeuksissa ja valtiorikosylioikeudessa tuomituista sekä tuomiokirjoista.

#### 2. Nykytila ja nykytilan arviointi

Kuten luonnosehdotuksessa todetaan, digipalvelulaki (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019) ja saavutettavuusdirektiivi (EU 2016/2102) ovat keskeisiä digitaalisten palvelujen ja sovellusten kehittämisessä huomioitavaa lainsäädäntöä. Erikseen mainitaan, että em. laki ja direktiivi sisältävät poikkeuksen olla muuttamatta takautuvasti sisältöä saavutettavuusvaatimusten mukaiseen muotoon. Tämänäyttävät rajoitukset viranomaisten kohdalla ovat tietenkin perusteltuja jokohtuullisuussyistä. On kuitenkin hyvä huomata, että kolmas sektori voi juuri tämänkaltaisissa tilanteissa täydentää Kansallisarkiston ja muiden toimijoiden palveluvalikoimaa.

#### 4. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Lakiin uutena kohtana ehdotettu kohta asiakirjojen ja tietojen katseluyhteyden avausmahdollisuus yleisessä tietoverkossa, silloin kun katseluoikeuden saavalla on tiedonsaantioikeus (6 luku 21 b §) lisää arkistoaineiston tavoitettavuutta.

Vanhemman asiakirjojen analogisen aineiston säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää niiden historiallisen arvon kannalta. Siten on olennaista, että laissa on huomioitu fyysisten asiakirjojen säilyttäminen sähköiseen muotoon muuttamisen jälkeen (s. 26; 4. luku 14 a §). Herää kuitenkin kysymys, osaako asiakirjoja sähköiseksi muuttava toimija arvioida asiakirjojen kulttuurihistoriallista arvoa, vai olisiko tarpeen säilyttää vanhempien asiakirjojen (esim. sata vuotta vanhempien) asiakirjojen seulontakriteerien määrittäminen edelleen Kansallisarkistolla.

Piilahti Kari-Matti  
Suomen Sukuhistoriallinen yhdistys ry